

Λεξ. Ἡπίτ. Δημητρ.: Ἐχει ἀπάγκειο σήμερα Λεξ. Δημητρ.

4) Μεταφ. προστασία Στερελλ. (Αἰτωλ.): Δὲν ἔχ' ἀπάγκειο αὐτός. Συνών. ἀπάγγειασμα 2.

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Σκίαθ. καὶ ὑπὸ τὸν τύπ. Ἀπάγου Κρήτ. Πβ. ἄγκειος.

ἀπαγκλισμός ὁ, ἀμάρτ. ἀπαγκλισμός Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ οὐσ. ἄγκλισμός.

Ἐξάντλησις, ἀποτελείωσις: Ἀπαγκλισμὸς δ' ἀπαγκλισμοῦ δὲν ἔχει! Συνών. ἄγκλισμός, τελειωμός.

ἀπαγκλῶ ἀμάρτ. ἀπαγκλῶ Νάξ. (Ἀπύρανθ.) ἀπογκλῶ Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. ἄγκλῶ.

Καθαρίζω τι: Ἀκόμα δὲ δ' ἀπόγλησες τὰ δώματά σας; — Ἐπόγλησά τα, μὰ δὲν εἶχανε δὰ καὶ πολλὰ χιόνια ἀπάνω, ἵατι εἶναι ἔξωβορα. Ἀπαγκλῶ τὸ χωράφι. Συνών. ἄγκλῶ A3.

ἀπαγνάντια ἐπίρρ. Ἡπ. (Ζαγόρ. Πρέβ.) — Λεξ. Πρω. Δημητρ. ἀπαγνάδια Μακεδ. (Μελέν.) — Κορ. Ἀνέκδ. λεξιλ. σημ. 85 ἀπανάντια Λυκ. (Λιβύσσ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ἐπιρρ. ἀγνάντια.

Ἀπέναντι ἔνθ' ἄν.: Κάθεται ἀπαγνάντια ἔς τὸ σπῖτι μας Λεξ. Δημητρ. Ἀπαγνάντια σ' εἶδα πῶρχουσουν Πρέβ. Τὸν εἶδ' ἀπαγνάντια Ζαγόρ. || Παροιμ. Ἀπαγνάντια ἀπ' τὸ τραπέζι κἀνένας δὲ χορταίνει (πρέπει νὰ ἐπιδιώξῃ τις νὰ ἐπωφεληθῇ εὐνοϊκὰς περιστάσεις) Λεξ. Δημητρ. Συνών. ἀγνάντια A1, ἀνάγναντα.

ἀπαγόρευσι ἡ, λόγ. σύνηθ. ἀπαγόρευσι πολλαχ.

Ἐκ τοῦ μεταγν. οὐσ. ἀπαγόρευσις.

Κώλυμα, ἀπαγόρευσις: Ἦταν ἡ μορφή ἐκείνη μὲ ἀπαγόρευσι ἔς τοὺς ἐλπίδες, ἔς τὰ ὄνειρα, ἔνα σβήσιμο καλὸ τῆς χαρᾶς ΔΒουτυρ. Τριανταδύο διηγ. 120

ἀπαγορεύω λόγ. κοιν. ἀπαγορεύου βόρ. ιδιῶμ.

Τὸ ἀρχ. ἀπαγορεύω.

Ἀποτρέπω νὰ γίνῃ τι, ἐμποδίζω, κωλύω: Σοῦ ἀπαγορεύω νὰ καπνίζῃς - νὰ μιλᾷς - νὰ φύγῃς κττ. Ὁ γιαντὸς μοῦ ἀπαγόρευε τὰ ἀλμυρὰ - τὰ γιαντιστά. Ἀπαγορεύεται τὸ κάπνισμα.

ἀπαγόρεια ἡ, Ἡπ. (Ζαγόρ. κ. ἄ.) ἀπογόρεια Ἡπ. ἀπουγόρεια Ἡπ. (Ζαγόρ.) ἀπαγόρεια τά, Ἡπ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἀπαγορεύω. Ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν Τεσσαρακονταετ. ΚΚόντου 21.

1) Νωχέλεια, ραθυμία, νωθρότης: Τὸν ἔπιασε ἡ ἀπογόρεια Ἡπ. Τ' εἶν' αὐτὴ ἡ ἀπουγόρεια π' σ' ἔπιασε; Ζαγόρ. Τὸν πιάσιν τ' ἀπαγόρεια τοῦ Ἡπ. 2) Ἡ ζάλη τὴν ὁποῖαν αἰσθάνεται τις καθήμενος πλησίον τῆς πυρᾶς Ἡπ.

ἀπάγρια ἐπίρρ. Πελοπν. (Λακων.) ἀπάγρια Πελοπν. (Λακων.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ἐπιρρ. ἄγρια.

1) Μετὰ ἀγρίου τρόπου, ἀγρίως: Σὲ πῆρε ἀπάγρια αὐτός. Τοῦ ζήτησα λεπτὰ καὶ μὲ πῆρε ἀπάγρια. 2) Ἰσχυρῶς, ἀγρίως: Ἄσμ.

Θὰ βάλου ἀπάγρια τὴ φωνή | κὶ ἄγρια τὸ μοιρολόγι (μοιρολ.)

ἀπαγροικητὰ ἐπίρρ. Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ἐπιρρ. ἀγροικητὰ.

Ἐξ ἀκοῆς, συνήθως μετὰ τοῦ ρ. ἔχω: Ἄσμ.

Ἰὼ τὰ εἶχα-ν-ἀπαγροικητὰ | τὰ βλαχοχώρια τοῦ Μορεᾶ (μοιρολ.) Συνών. ἀγροικητὰ, ἀκουστά.

ἀπαγωγή ἡ, λόγ. κοιν.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. ἀπαγωγή.

Ἡ βιαία ἡ ἐκουσία ἀρπαγὴ νεάνιδος: Φέτο εἶχαμε ἓνα σωρὸ ἀπαγωγές. Ἐγινε μὲ ἀπαγωγή.

ἀπάγωγτος ἐπίθ. σύνηθ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. παγωγτός < παγώνω.

Ὁ μὴ παγωμένος, μὴ καταψυγείς: Ἀπάγωτο νερό-φροῦττο.

ἀπαδειάζω Ἡπ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) — Λεξ. Πρω. Δημητρ. ἀποδειάζω Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Χίος ἀπαδειάζω Κύπρ. ποδειάζω Νάξ. (Ἀπύρανθ.) ποδκειάζω Κύπρ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. ἀδειάζω.

1) Ἀδειάζω τελείως, ἐκκενῶ: Ἡπ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Χίος: Ἀπόδειασε τὸ ποτήρι καὶ δῶσ' μου το Χίος Ἀκόμα δὲ δὸ ποδειάσα τὸ βαυλο Ἀπύρανθ. Ἀ δὲν ἀπαδειάσω τὸ σεδούκι, δὲ ἀρώω αὐτόθ. Συνών. ἀδειάζω B1. 2) Εὐρίσκω εὐκαιρίαν Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Κύπρ.: Δὲν ἐπάδειασα νὰ ἔρω νὰ σὲ δῶ Κύπρ. Δὲν ἐπόδειασ' ἀκόμα Ἀπύρανθ.

***ἀπαδράχνω**, ἀπαβράχνω Τσακων.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. ἀδράχνω, παρ' ὃ καὶ ἀβράχνω. Ἰδ. καὶ HPernot Dial. Tsakon. 318

Βιαίως λαμβάνω τι, ἀφαρπάζω. Συνών. ἀδράχνω A1.

ἀπαδυναμίζω ἀμάρτ. ἀποδυναμίζω Κρήτ. (Ρέθυμν. κ. ἄ) ποῦναμίζω Κάλυμν.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. ἀδυναμίζω.

Ἀποβάλλω τὰς σωματικὰς μου δυνάμεις, καθίσταμαι ἀδύνατος, ἄτονος ἔνθ' ἄν.: Ἀπὸ τὴν ὕστερη ἀρρώστια ἀποδυνάμισεν τὸ κωπέλλι Ρέθυμν. Συνών. Ἰδ. ἐν λ. ἀπαγγελιάζω.

ἀπαδυναμώνω Πόντ. (Ἰμερ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. ἀδυναμώνω.

Ἀπαδυναμίζω, ὃ Ἰδ.: Ἄσμ.

Ἐγὼ χάθην ἡ δύναμι μ' καὶ ἐπεδυναμῶθα κὶ ἄλλο 'κὶ σφῶς' τὰ γόνάτα μ' κὶ ἄλλο 'κὶ σφῶς' τ' ὠμία μ'

ἀπαδυνατίζω ἀμάρτ. ἀποδυνατίζω Χίος — Λεξ. Μπριγκ. ἀπουδ'νατίζω Θράκ. (Ἀδριανούπ.) ποῦνατίζω Ρόδ. ἀποδυνατῶ Πόντ. (Οἶν.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. ἀδυνατίζω. Ὁ τύπ. ἀποδυνατίζω καὶ μεσν. Πβ. Διηγ. παιδιόφρ. στίχ. 790 (ἔκδ. Wagner σ. 168) «καὶ ὅταν ἐξαπορισθῇς καὶ ἀποδυνατίσῃς, | ἐκβάλλουν καὶ ὑπάγουν σε ἔξω εἰς τὸ λιβάδιν».

Ἀπαδυναμίζω, ὃ Ἰδ.

ἀπαδυνάτισμα τό, ἀμάρτ. ἀπουδ'νάτ'σμα Θράκ. (Ἀδριανούπ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀπαδυνατίζω. Παρὰ Σομ. τύπ. ἀποδυνάτισμα.

Ἐξαδυνάτισις, ἐξασθένισις.

ἀπαζάρευτος ἐπίθ. πολλαχ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *παζάρευτός < παζαρεύω.

1) Ἐκεῖνος περὶ τοῦ ὁποίου δὲν ἔγιναν διαπραγματεύσεις: Ἔτσι τ' ἀγόρασα, ἀπαζάρευτα. 2) Ὁ μὴ δεχόμενος διαπραγματεύσεις: Εἶναι ἀπαζάρευτος ἄνθρωπος αὐτός, δὲν κάνει παζάρια.

ἀπάθεια ἡ, λόγ. κοιν. ἀπάθεια σύνηθ.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. ἀπάθεια.

1) Ψυχικὴ ἡρεμία, ἔλλειψις συγκινήσεων λόγ. κοιν.: Ἀπάθεια ποῦ σοῦ τὴν ἔχει! 2) Ἐλλειψις στενοχωρίας, ἄνεσις Ἡπ. (Χουλιαρ.) Θράκ. (Κομοτ.): Ζῇ μ' ἀπάθεια οὐ καλότηχους Χουλιαρ. 3) Ὑπομονὴ Θράκ. (Αἰν.): Παροιμ.

Μὲ τὴν ἀπάθεια | βράζ' ἡ πάπια

(διὰ νὰ συντελεσθῇ ἔργον τι ἀπαιτεῖται ὑπομονή).

ἀπάθητος ἐπίθ. Λεξ. Βάιγ. Δημητρ. ἀπάθητος Πόντ. (Τραπ.) ἀπάθ'τους Ἡπ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *παθητός < πα-
θαίνω. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

Ὁ μὴ παθών, ἀπαθής. Συνών. ἄπαθος 1.

ἀπαθιά ἡ, Ἡπ. (Πωγών.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄπαθος.

1) Ἐλευθερία: Βρῆλ' ἀπαθιά καὶ κάτ' ὅ,τι θέλει. 2)
Μέρος ὅπου ἐλευθέρως βόσκουν τὰ ζῶα.

ἀπάθιαστος ἐπίθ. Λεξ. Ἐλευθερουδ. Πρω. Δημητρ.
ἀπάθιαστους Ἡπ. (Ζαγόρ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *παθιαστός < πα-
θαίω.

Ὁ μὴ πάσχων ἀπὸ νοσήματα ἐνθ' ἄν.: Ἀπάθιαστους
ἀνθρώπους Ζαγόρ.

ἀπαθίβολο τό, Σίκιν. Χίος ἡπαθίβολο Χίος ἡπαθί-
βολο Χίος

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ οὐσ. ἀθιβολή.

Συνήθως κατὰ πληθ. 1) Τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀντι-
λογίας Σίκιν.: Ἐμαθες τ' ἀπαθίβολα; 2) Διήγησις Χίος:
Ἐπέρασεν ἡ νύχτα μὲ τ' ἀπαθίβολα.

ἄπαθος ἐπίθ. Πόντ. (Τραπ.) — Λεξ. Δημητρ. ἄπα-
θους Μακεδ. (Καταφύγ.) ἀνάπαθους Μακεδ. (Καταφύγ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ρ. παθαίνω. Περὶ τοῦ
σηματισμοῦ ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2, 105 κέξ. Περὶ τοῦ σχη-
ματισμοῦ τοῦ τύπ. ἀνάπαθους ἰδ. ἀ- στερητ. 1δ.

1) Ὁ μὴ παθών, ἀπαθής ἐνθ' ἄν. Συνών. ἀπάθη-
τος. β) Ἀπειρος Μακεδ. (Καταφύγ.) Συνών. ἀμά-
θητος 2. 2) Οὐδ. πληθ. ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα δὲν φαντάζε-
ται τις ὅτι δύναται νὰ πάθῃ Μακεδ. (Καταφύγ.): Ἐπαθα
τ' ἀνάπαθα.

ἀπάθουδο τό, Κρήτ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ οὐσ. ἀθούδι.

Ἡ τέφρα τῆς μπουγάδας: Ἐσκόρπισε δ' ἀπάθουδα.

***ἀπαθράκωμα** τό, ἀπορθάκωμαν Πόντ. (Σάντ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀπαθρακώνω.

Τὸ νὰ γίνῃ τις κόκκινος ὡς ἀναμμένον κάρβουνον.

***ἀπαθρακώνω**, ἀπορθακώνω Πόντ. (Σάντ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. ἀθρακώνω.

Γίνομαι κόκκινος ὡς ἀναμμένον κάρβουνον.

***ἀπαιγνίδιαστος** ἐπίθ. ἀπαιγνιδᾶστος Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *παιγνιδιαστός
< παιγνιδιάζω.

Ὁ μὴ προσβληθεὶς ὑπὸ νευρικῶν σπασμῶν, ἀσελη-
νίαστος, συνήθως ἐπὶ νηπίων: Τὸ μωρὸν γοῦς τὸ μεσημέρ'
ἔτον ἀπαιγνιδᾶστον καὶ τὸ μεσημέρ' ἐπαιγνιδᾶσταν.

ἀπαίδευτος ἐπίθ. σύνθηθ. καὶ Πόντ. (Κερασ. Τραπ.
Χαλδ.) ἀπαίδεφτους βόρ. ἰδιώμ.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἀπαίδευτος.

1) Ἀμαθής, ἀγράμματος Πελοπν. (Λακων. Οἶν.) Πόντ.
(Κερασ.): Παιδὶ ἀπαίδευτο Λακων. Συνών. ἀμαθής,
ἀμάθιστος, ἀξεπαίδευτος. 2) Ἀξεστος, ἀγροῖκος
Λέσβ. Πόντ. (Κερασ. Οἶν. Χαλδ.) Προπ. (Κούταλ.): Ἀπαί-
δευτα λόγια Κερασ. Ἀπαίδευτον κι ἀπρόκοφτον παιδὶν Χαλδ.
Συνών. ἀγροῖκητος Β4, ἀγροῖκος (Ι) Ι1. 3) Ἀκαλ-
λιέργητος, ἀπεριποίητος Πόντ. (Κερασ.): Ἀπαίδευτον κεπὶν
-χωράφιν. 4) Ὁ μὴ δαμασθεὶς, ἐπὶ ζῶου Εὐβ. (Στρόπον.)
Κρήτ. — Λεξ. Πρω. Δημητρ.: Τὸ βόδι σου εἶναι ἀπαίδευτο
'ς τὸ ἀλέτρι Λεξ. Δημητρ. Ἀπαίδεφτον τό 'χιτι 'κόμα τοῦ
δαμάλ; Στρόπον. || Ἄσμ.

Τρίτην ἐσπάρθη ὁ Διγενὴς καὶ Τρίτην ἐγεννήθη,

Τρίτην ἐκαβαλλίκευε τ' ἀπαίδευτο μουλάρι

Κρήτ. Συνών. ἄπαιδος (ΙΙ). β) Ὁ μήπω πυρακτωθεὶς,
ἐπὶ νεοτεύκτου κλιβάνου Εὐβ. (Κονίστρ. Στρόπον.) — Λεξ.
Πρω. Δημητρ.: Ἐχομε τὸ φοῦρνο ἀπαίδευτο Κονίστρ.

5) Ὁ μὴ ὑποστάς βάσανα, στενοχωρίας πολλαχ.: Ἀπαί-
δευτος ἄνθρωπος πολλαχ. Οὐλ' τὴ ζουή τ' ἐμ'νι ἀπαίδεφτους
Στερελλ. (Αἰτωλ.) Καὶ συνεκδ. Ἀπαίδευτη ζωὴ πολλαχ.

6) Ὁ μὴ τιμωρηθεὶς, ἀτιμώρητος Πόντ. (Τραπ.):
Ἐφῆκεν ἀπαίδευτον τὸ παιδὶν αὐτ' καὶ ἐγέντον ὀκνᾶ'κον.

ἄπαιδος ἐπίθ. (Ι) πολλαχ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ οὐσ. παιδί.

Ὁ μὴ ἔχων τέκνα: Φρ. Ἀπαιδος ἄκαρδος. Συνών.
ἄβιος 2, ἀβλαστάρωτος 2, ἀβλάστητος 2, ἄκλη-
ρος 3, ἀπαίδωτος, ἄτεκνος.

ἄπαιδος ἐπίθ. (ΙΙ) Εὐβ. (Κύμ.) Σκῦρ. ἄπιδους Εὐβ.
(Στρόπον.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ρ. παιδεύω.

Ὁ μὴ δαμασθεὶς εἰσέτι ἐνθ' ἄν.: Ἐβαλες τὸ βόδι 'ς τὸ
ζευγάρι; — Τό 'χου ἀκόμα ἄπαιδο Σκῦρ. Νὰ πάρ'ς ἄπιδου
ζουντανό, ξέρ'ς τί θὰ βγῇ; Στρόπον. Συνών. ἀπαί-
δευτος 3.

ἀπαίδωτος ἐπίθ. Πόντ. (Σάντ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *παιδωτός < παι-
δώνω.

*Ἀπαιδος (Ι), ὁ ἰδ.

ἀπαίνετος ἐπίθ. Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *παινετός < παινω.

Ὁ μὴ ἐπαινῶν ἑαυτόν, μετριόφρων.

ἀπαίνευτος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀπαίνεφτους Ἡπ. (Ζαγόρ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *παινευτός < παι-
νεύω.

Ὁ μὴ ἄξιος ἐπαίνου.

ἀπαίσιος ἐπίθ. λόγ. κοιν. Οὐδ. ἀπαισέῳ Πόντ. (Ὁφ.)

Τὸ μεταγν. ἐπίθ. ἀπαίσιος.

1) Ὁ προκαλῶν ἀντιπάθειαν ἢ φρίκην, ἀντιπαθής,
φρικτὸς λόγ. κοιν.: Ἀπαίσιος ἄνθρωπος. Ἀπαίσιο καππέλλο
-ροῦχο κττ. 2) Κατηραμένος, ἀναθεματισμένος Πόντ.
(Ὁφ.): Ἀπαισέῳ νὰ ἴνεται! (νὰ γίνῃ! Ἀρὰ) Ἀπαισέῳ νὰ
ἴντανε ἀτὰ τὰ θεᾶ σ'! ('ς τὸ διάβολο αὐτὰ τὰ πράγματά σου!)
|| Φρ. Οὐ, τ' ἀπαισέῳ! (ἐπὶ πράγματος προξενούντος φρίκην,
ἐκπληξιν).

ἀπαίτησι ἡ, λόγ. κοιν.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. ἀπαίτησις.

Ἐπίμονος ζήτησις, ἀξίωσις: Δὲν ἔχω κάμμιὰ ἀπαίτησι.
Ἐχει τὴν ἀπαίτησι νὰ τὸν ἀκούμε. Δὲν ἔχω μεγάλες ἀπαίτησες.

ἀπαιτητικός ἐπίθ. λόγ. σύνθηθ.

Τὸ μεσν. ἐπίθ. ἀπαιτητικός.

Ὁ ἀπαιτῶν, ὁ ἐπιμόνως ζητῶν τι: Εἶναι ἄνθρωπος πολὺν
ἀπαιτητικός. Μὴν εἶσαι ἀπαιτητικός.

ἀπαιτῶ λόγ. κοιν.

Τὸ ἀρχ. ἀπαιτῶ.

Ἐπιμόνως ζητῶ τι: Ἀπαιτῶ νὰ μὲ ἀκούσῃς - νὰ μοῦ
τὸ δώσῃς - νὰ μοῦ γυρίσῃς τὰ δανεικὰ - νὰ πῇς τὸ ναὶ κττ.
Ἡ μετοχ. ἀπαιτούμενα οὐσ., τὰ ἀναγκαῖα: Δὲν ἔχω τὰ
ἀπαιτούμενα γιὰ νὰ κάμω αὐτὴ τὴ δουλειά. Μοῦ λείπουν τὰ
ἀπαιτούμενα.

ἄπαιχτος ἐπίθ. Πόντ. (Κερασ. Τραπ.) — Λεξ. Μ. Ἐγκυκλ.
Ἐλευθερουδ. Πρω. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ μεσν. ἐπίθ. ἄπαικτος.

1) Ὁ μήπω παιχθεὶς ἐνθ' ἄν.: Ἀπαιχτη παρτίδα (ἐν τῷ

